

**PREOCUPĂRI PENTRU
PERFECTIONAREA
PREGĂTIRII CADRELOR
DE SPECIALITATE DIN
MUZEELLE DE ETNOGRAFIE
ȘI DE ARTĂ POPULARĂ**

Procesul de desfășurare a vieții contemporane românești, permanent și multilateral marcat de suful progresului, conferă instituțiilor muzeale un tot mai însemnat rol științific, cultural-educativ și turistic. Mărturii de certă valoare documentar-artistică, aparținând culturii populare tradiționale din România, sint supuse cercetării, conservării și valorificării. În cadrul unui vast program de edificare muzeografie. Sarcinile complexe de maximă urgență și exigentă cărora cadrele științifice și tehnice de specialitate din muzeu trebuie să le facă față, la proporție, în timpul și la nivelul cunovenei, se adaugă eforturi sistematice pentru perfectionarea pregătirii profesionale, în scopul menținerii muncii muzeografice în pas cu tradițiile și cuceririle muzeografiei moderne generale. Străduintele, în sensul celor de mai sus, se explică și prin imprejurarea că școala și realizările muzeografice românești se bucură de prestigiu pe plan internațional, prestigiu care reclamă noi confrințări și consolidare.

Au acesta, în programul de activitate al Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă a fost înscriși, în contextul altor măsuri de perfectionare, și un instrucțaj pe o durată de 24 zile, la care au fost convocate cadrele din rețea muzeelor de profil etnografic și de artă populară din țară. Instrucția venea în continuare și în completarea altor convocații — cea din 1965 — de la București; cea din septembrie 1966, prilejuită de simpozionul dedicat muzeelor etnografice la aer liber; cea din iunie-iulie 1968 — tinută în județul Vrancea, ca și în completarea sesiunilor științifice care, începând din 1964, se tin cu regularitate la finele fiecărui an de activitate.

Programat la Iași, instrucțiaul la care ne referim și bucurat de participarea a 72 specialiști, muzeografi și tehnicieni, proveniți din 49 muzeu și de la comitate județene de cultură și artă.

Dacă lînd, pe lîngă caracterul teoretic, și caracterul aplicativ al acestui instrucțaj, — a asigurat în compoziția grupelor, prezența, altăzii de cercetării muzeografici, a unui număr suficient de

desenatori-graficieni și fotografi artiști, așa încât, de pe urma cercetărilor să poată fi realizat un bogat și corespunzător material documentar-ilustrativ de pe teren, util lucrărilor științe-muzeografice și acțiunilor de popularizare.

Convocarea tinută în perioada 12 octombrie — 4 noiembrie 1969 s-a desfășurat potrivit următorului program:

1) 12—13 octombrie la Muzeul etnografic al Moldovei. Înălți lectii teoretice și de metodologie etnografică și muzeografică, dezbatere și activități practice în expoziția, depozitele și atelierele acestui muzeu.

Din suita lectiilor sint de menționat: « Situația actuală și de perspectivă a muzeelor de etnografie și de artă populară din România — însemnatate, urgente și căl de salvare și valorificare a monumentelor de cultură populară », de N. Ungureanu; « Ocupații străvechi ale populației de pe teritoriul Moldovei », de Petre Cazacu; « Meșteșuguri, ateliere și instalatii tehnice tărănești, de pe cuprinsul Moldovei », de Gheorghe Bodor; « Arhitectura populară românească — privire specială asupra arhitecturii moldovenesti », de Boris Zderciuc; « Mobilier, ceramică, metale specifice teritoriului Moldovei », de Victoria Semendeava; « Textile de casă și portul popular din Moldova » și « Specificul interiorului locuintei moldovenesti », de Emilia Pavel; « Bibliografia de bază privind cultura populară românească, respectiv cultura populară din Moldova », de Melania Oșapă; « Metodologia cercetării în vederea realizării muzeelor etnografice (pavilonare și în aer liber) », de Boris Zderciuc; « Alăturarea documentației de teren — fisă, schite, planuri, măsurători, fotografii, filme etc. », de Andrei Pănoiu; « Însemnatatea desenului tehnic-etnografic pentru realizarea expozițiilor și lucrărilor științifice », de Károly Kós; « Organizarea evidenței științifice, depozitelor și atelierelor de muzeu », de George Anania.

2) 16—27 octombrie cercetări și achiziții efective pe teren, în diferite așezări rurale de pe cuprinsul Moldovei.

Au fost constituite 15 grupe din 4—5 persoane (cercetători, desenator și fotograf) care au avut misiunea să efectueze cercetarea de ansamblu în cîte o comună (sat), cu accent asupra arhitecturii, meșteșugurilor, tehniciilor, atelierelor și instalatiilor populare, și, pe același teme, sondajele în unele centre de comună (sate). Limirofe, pentru observații și recomandări legate de modalitatea păstrării pe loc sau integrării unor monumente ale arhitecturii și tehnicilor populare în vîitorul muzeu etnografic în aer liber al Moldovei, preconizat și fi organizat pe dealul Repedești, la 12 km depărtare de Iași.

Cele 15 grupe au cuprins 15 concentrări de așezări rurale din Moldova, în majoritate arii nstatează însă sistematic sub raportul cercetării etnografice și achizițiilor. Redăm mai jos lista acestora:

— Comuna Calafindești, jud. Suceava (cu Șerbuți, Bălcăuți, Negostina, Românești, Milicești);

— Comuna Cristinești, jud. Botogosu (cu Ibănești, Suharău, George Enescu, Fundu-Hertil, Oroftosu);

— Comuna Dăngeni, jud. Botoșani (cu Văslănești, Sirbi, Vicoleni, Hănești, Iacobeni);

— Comuna Groșani, jud. Iași (cu Focuri, Coarnele Caprei, Mălăești, Flintinele);

— Comuna Hurdugi, jud. Vaslui (cu Urlati, Schiopeni, Șișcani, Hoceni, Grumezoia, Ivănești);

— Comuna Mălusteni, jud. Vaslui (cu Tuțcani, Schinari, Cirja, Birilești, Sipeni, Blăgăști);

— Comuna Corbasca, jud. Bacău (cu Găiceana, Florești, Blaga, Hurniști, Tătărăști, Băcioiu);

— Comuna Motoșeni, jud. Bacău (cu Benești, Oprișești, Crăciști, Praja, Ursă, Chetreni, Cojoci, Fătăciu, Teopăia, Fundătura, Stănișești);

— Comuna Dărănești, jud. Bacău (cu Doftanea, Plopă, Larga, Cucuți, Valea Uzului);

— Comuna Bălăbănești, jud. Galați (cu Docani, Vîndirel, Brădești, Lungăști, Rădești, Pupezeni, Bălașești, Vidra);

— Comuna Foltești, jud. Galați (cu Vlădesti, Oancea, Rogojești, Brănești, Măstăcani, Firtănești);

— Comuna Gohor, jud. Galați (cu Ciorăști, Tânăsoala, Liești, Valea Rea, Brăhășești, Nărtești, Tepu, Corbita);

— Comuna Năruja, jud. Vrancea (cu Vrincioala, Nistori, Herăstrău, Spulber, Nereju, Paltini);

— Comuna Bolotesti, jud. Vrancea (cu Purcelești, Tîfesti, Jaristeia, Găgești, Clipicești, Sirbi);

— Comuna Dragomirești, jud. Neamț (cu Stefan cel Mare, Războieni, Serbești, Hlăpești, Timopești, Uscăti)*.

Datelor acumulate și practică cu caracter instructiv s-au adăugat în plus achiziții în număr de aproape 500 de obiecte intrate în patrimoniul Muzeului din Iași, care a suportat finanțarea, precum și alte surse de finanțare prin care se semnalizează obiectele recomandate pentru o viitoare achiziționare.

La dispoziția fiecărei echipe s-au aflat aparat de fotografat, un număr suficient de rolfilmă

* Centrele indicate sunt servit, în limita timpului și posibilităților, drept obiect al cercetării de ansamblu iar cele din paranteze, doar unele observații, după caz și unor cercetări mai atente.

și alte materiale de teren. Pentru deprinderări înregistrările ordonate a datelor, aspectelor, obiectelor, au fost folosite fizice (de obiecte, de construcții-instalații, de fotografie, de mester și fizie semnal), etichete de obiect și procese verbale de vinezare-cumpărare.

3) 28-29 octombrie sistematizarea și predarea către Muzeul din Iași a materialelor și obiectelor rezultante de pe urma cercetării.

În mod obligatoriu, fiecare grupă a elaborat rapoarte generale de cercetare, iar un mare număr de participanți, în principal cadrele de specialitate au prezentat informații asupra problemelor pe care le-au urmărit cu precădere. Alcătuite în dublu exemplar, în scopul de a reveni cite unul altui Muzeului cît și autorilor, rapoartele și informările vor înlesni relații și definitivare, aşa încât, într-un termen stabilit (înțiat în martie 1970) să se realizeze pregătirea pentru tipar, sub egida Muzeului din Iași, a unui volum de contribuții la cunoașterea culturii populare de pe teritoriul Moldovei. Autorii vor beneficia în plus de extrasele din cartelele de sănătate și, printr-un sistem de corespondență, și de celelalte materiale documentare (fise, desene, fotografii etc.) depuse la Muzeul din Iași.

4) 30 octombrie - 4 noiembrie - itinerare de documentare în expoziție, depozite, ateliere și arhiva altor muzeu etnografice și de artă populară din nordul Moldovei și din Transilvania.

Ne rezumăm la reda principalele locuri și instituții care au fost avute în vedere în programul de studiu:

Abstracție făcând de Muzeul etnografic din Iași și de alte muzeu și monumente din acest oraș care au fost abordate pe timpul desfășurării instrucțualului aici, etapa a IV-a, de încheiere a acțiunii a cuprinse:

a) În nordul Moldovei:

- muzeele de profil etnografic și de artă populară din Fălticeni, Suceava, Rădăuți, Gura Humorului și Cimpulung Moldovenesc;

- Cetatea de scăun a Moldovei, și Muzeul de istorie, artă și științe naturale din Suceava;

- Comuna Marginea (cu cercetări asupra arhitecturii populare și centrul de ceramică de aici);

- Monumentele de la Dragomirna, Rădăuți, Putna, Sucevița, Moldovita, Voronet și Humor și muzeele aflate în incinta unor dintre aceste monumente.

b) În Transilvania:

- Muzeele de profil etnografic și de artă populară de la Sighetul Marmatiei, Negresti, Cluj (înclusiv secția etnografică în aer liber aflată în parcul Hoia), Alba Iulia, Sibiu și muzeele mixte de la Bistrița, Năsăud, Bârsă Mare (având și secții sau colecții

de etnografie), în fine Casa memorială «Liviu Rebreanu» de la Prislop, Hîngă Năsăud.

— Comunele Câlinești, Berbești și Sânpăta (cu cercetări asupra arhitecturii populare și interiorului locuinței maramureșene).

Itinerarul a avut darul să dezvăluie participanților, drept model și îndemn la o munca asiduă, colectii de rare valoare și semnificație istorică și culturală, o mare diversitate de sisteme de expunere, condiții de lucru, de conservare și valorificare a patrimoniului muzeistic, existente în atâtceva instituții, zone de maxim interes etnografic (nordul Moldovei, Bistrița-Năsăud, Maramureș, Oaș etc.), în concluzie o impresionantă gamă de valori și valențe, care nu reprezintă altceva decât obiectul preocupațiilor exprimate ale specialistilor muzeografi-ethnografi.

★

În ansamblul său, programul instrucțualu a tins să, în mare măsură considerăm că a reușit să realizeze, pe de o parte, introducerea cadrelor participante în principalele probleme și aspecte ale activității teoretice și practice, specific-muzeografice, familiarizarea lor cu metodologia cercetării etnografice, iar pe de altă a oferit posibilitățile cunoașterii unui material autentic, comparativ considerabil, aflat pe teren și în patrimoniul muzeelor de etnografie și de artă populară, ca și în patrimoniul unor muze de alt profil. Acțiunea a adus, după părere noastră, clarificări cu privire la criteriile de selecție și evaluare a datelor și obiectelor de interes istoric-ethnografic și artistic, contribuind la o mai bună pregătire a cadrelor muzeografice chemate să traducă în fapt, un program corespunzător de dezvoltare și definitivare a retelei de muzeu dedicate culturii noastre populare.

În relație strânsă cu celelalte convocații precedente, instrucțialul din anul 1969 se inscrie pe linia eforturilor stăruitoare, menite să creeze cadrul corespunzător și un climat favorabil de activitate calificată și de colaborări fructuoase, în interesul perspectivei mișcării muzeografice românești.

NICOLAE UNGUREANU

CONFĂTUIREA REVISTEI MUZEELOR LA TURNU SEVERIN

În zilele de 6 și 7 decembrie 1969, la Turnu Severin a avut loc o întâlnire a „Revistei Muzeelor” cu cititorii săi din județele Mehedinți, Dolj, Gorj, Olt, Caraș-Severin, Timiș, Arad, Vilcea.

Lucrările au fost descrise de tov. Misiu Davidescu, președintele Comitetului pentru cultură și artă al județului Mehedinți, directorul Muzeului regional „Porților de Fier”, și salutată de tov. prof. Ovidiu Vișan, din partea Comitetului județean de partid Mehedinți, și de tov. Radu Florea, director adjunct al Direcției muzeelor și monumentelor din cadrul C.S.C.A.

Tov. Lucian Roșu, redactorul șef al revistei, a infățișat apoi obiectivele urmărite de redacție, măsurile întreprinse pentru ca revista să reflecte cît mai cuprinzător activitatea complexă a muzeelor de toate profiliurile din țara noastră, ca instituții de cercetare științifică și cu atribuții instructiv-educative, precum și rolul ei de tribună a muzeografilor și de popularizator al celor mai bune rezultate.

Trăind la analizarea continuă, vorbitorul s-a referit pe larg la modul cum au fost egli din revistă preocupările muzeografilor legate de cercetarea și valorificarea obiectelor intrării în muzeu.

SUBLINIIND importanța materialelor de studiu și cercetări, prin care s-a urmărit sintetizarea și generalizarea rezultatelor obținute în urma unor îndelungăte observații și cercetări de teren, redactorul șef a arătat că au fost mai puțin dezbatute aspectele din munca de conservare și restaurare (penuria de specialiști, spațieră nesatisfăcătoare etc.). Și în legătură cu organizarea depozitelor și evidența științifică (întocmirea fișelor de obiect etc.) au fost articole insuficiente. Era necesar ca printre serie de articole să fie combatătoare practica de a se concentră întreaga atenție asupra expoziției de bază, neglijindu-se cercetarea și valorificarea patrimoniului muzeului în totalitate.

Una din rubricile cu o prezență aproape permanentă este cea în care s-au evocat personalități remarcabile ale muzeografiei, ori a fost redat trecutul unor muzeu, urmărindu-se astfel să se desăvârșească realizarea unei istorii a muzeografiei, atât de necesară.

Exprimindu-și regretul că rubrica de „cronică, recenzii, informații” n-a oferit cititorilor suficiente materiale de un interes larg, redactorul șef a asigurat ascultătorii că se vor depune toate eforturile pentru ca rubrica respectiva să fie cît mai viață și cît mai bogată.

În spiritul expunerii redactorului șef, care s-a referit la realizările și minusurile din activitatea revistei, preconizind și măsurile ce se vor lua, a fost făcut cunoscut planul tematic pe 1970. Din planul respectiv s-a reținut o serie de acțiuni și inițiative ale redacției pentru a se publica materiale care să surprindă dinamismul vietii muzeistice, succesele și scăderile din munca muzeografilor, să facă